

Sorkatona-szótár

Pelzo

AEG.Ü.: Alegység-ügyeletes [Hiv.röv.]

AEG.Ü.H.: Alegységügyeletes-helyettes [Hiv.röv.]

áemdé: AMD típusú gépkarabély [Hiv.röv.: Automata Módosított Deszant]

akár.. : a kérdésedre kapott válasz gyakran így kezdődik ('Akármilyen is lehet nem?!')

alakizik: alaki gyakorlatokat hajt végre

ales: alezredes

alhonvéd: tréfásan nem igazi katona, honvéd (értsd, a honvéd a legalacsonyabb rangú katona)

állandó kimaradás: a körletelhagyási engedélyben feltüntetett időszak, mely időtartam alatt a katona a lakonyát elhagyhatja, ha nincs szolgálatba ill. nincs fenyítése

állomány: a katonák összessége

alsóágyas: öregkatona (mivel ő az újonc katona feljebbvalójaként eldöntheti, hogy a mindenkinek kedvencebb 'alsó ágyon' aludjon a kétszintes ágyak esetén)

AMD: lásd az "áemdé" kifejezésnél

anya: 'a század anyja' - tréfásan a szolgálatvezető/századparancsnok-helyettes

apa: századparancsnok

baka: (öreg)katona (keresztretjvényekben: gyalogos katona)

bakancségetés: a bakancsba belefűjt spré meggyújtásával, lángralobbantásával szokás a benne lévő baktériumokat megsemmisíteni, kiégetni

befékezték: nem mehet kimaradásra, eltávozásra

bególyázik: a rendetlennek talált (vagy leginkább csak vélt) ágyat az előljáró (vagy az öregkatona) szétdobálta, feltúrta

belgép: Alegység-ügyeletesi (vagy helyettesi) szolgálat

belső körlet: lásd a "körlet" kifejezésnél

belszolgálat: Alegység-ügyeletesi (v. helyettesi) szolgálat

berepült a gólya: az előljáró a körlet rendetlenségét látva feltúrta az ágyakat, kiborította a szekrényeket, mindent felforgatott

bestokiz: a katonai székre (stokira) ruházatát az előírás szerint ráhajtogatja; de a szekrénybe történő stokiszélességű ruhaösszehajtogatást is jelenti

beszámol: hangosan 'egy-kettő-egy...' -et számolva az alakzat katonáinak lépteit összehangolja (gyakorlatban: egy - bal láb, kettő - jobb láb)

bétéesz: Baszok Tovább Szolgálni; lásd még a "téesz" kifejezésnél

bevonulás: a sorkatonai-szolgálat megkezdése

brömi: VS-BRDM-2 (röviden : BRDM), avagy végyi- és sugárfelderítő harcjármű

bukó: rohamsisak

bukósisak: rohamsisak

bumbili: katonai védősisak

bútor: alegység-ügyeletesi asztal a székkal

centi: a közönséges 150 centiméteres szabócentinek a legnagyobb meglévő számértéke mutatja, hogy hány napja van még hátra a bakának a leszerelésig

centitartó: a felcsavart centi tárolására szolgál, ami gyakran a levágott centidarabokat is tartalmazza

centivágás: a még hátralévő napot jelképező centidarab levágása

csajka: fémből készült evőcsésze fedővel

cselendzser: cseh-lengyel (-magyar) közös kiképzés (Kiskőrös '98 június)

cselló: konyhai kisegítő szolgálat (a CSapatELLátÓ hiv.röv.-ből alakult ki)

csellózik: konyhai kisegítő szolgálatra van beosztva, a laktanya konyhája-étkezője területén dolgozik (a legáltalánosabban mosogat)

csepzon: Csepel típusú gépjármű (a Csepel régi magyar gépjárműmárka volt)

csicskás: mást kiszolgáló katona

csilivili: kifényesített, megtakarított ('csillog-villog'-ból)

csillaghullás: tömeges előléptetés (értsd, különböző csillagokkal jelzett rangfokozatok)

csillagváltás: az őrhelyek szabálytalan váltása éjjel, melynek során az őrök 'csillagirányban' indulnak el az őrszobát elhagyva az őrhelyeik felé felvezető nélkül (én ezt a könnyebb menetű őrváltást őrpáncsnokként, felvezetőként sosem engedtem meg)

csocsó: asztali focigép

csókja van: valamilyen befolyásos tiszt pártfogója, támogatja

csókos: valamilyen befolyásos tiszt pártfogója, támogatja

csontcsillag: tisztési rangfokozat jelzője a galléron

csőre töltve: a katonai nadrág szára a bakancs külső felén van (magyarán nincs szabályszerűen betűrve a nadrág a bakancsba)

csúzli: lövő alkalmatosság, azaz gépfegyver, gépkarabély

dak: DAC teherautó

disznóvágás: katonák közti szokás, melyen a vízzel gömbölydedre töltött vegyvédelmi kesztyűre borotvahabbal rárajzolják a hátralévő 'kerek napok' számát és ezt kell egy kopsznak megborotválnia nyilvánosan; a borotvapenge éle előbb vagy utóbb felsértve a gumikesztyűt hirtelen szétspricceli a benne lévő vizet

dobbant: a laktanya területéről engedély nélkül távozik, megszökik

dobizik: a laktanya területéről engedély nélkül távozik (ideiglenesen)

dzsindzsa: áthatolhatatlan (bozótos, gazas) terület

dzsuva: kosz, piszok, szenny

eleje: a szolgálatot vezető katona (ÜTI. vagy AEG.Ü.)

előljáró: aki magasabb rangfokozattal rendelkezik

eltáv: az eltávozás rövidített kiejtése (lásd eltávozás)

eltávozás: hazautazás, a laktanyának általában a hét végére engedélyezett elhagyása (avagy minimum egy éjszakát is magában foglaló laktanyatávollét)

emzárolt: a mozgósítás esetén újonnan megalakítandó alakulatok számára teljes hadi szükségletre biztosított (fegyverzet, technikai eszköz, anyag)

erpéká: rajparancsnok

erté: rádiótechnikai (század)

erté torony: rádiótechnikai torony

eüszabi: egészségügyi szabadság

ezreddiszkó: ezredsorakozó az alakuló téren

ezred-'dídzsé': ezredsorakozó az alakuló téren

ezredkihallgatás: lásd a "kihallgatás" szónál

ezredpéká: ezredparancsnok

fatörzs: a képzeletbeli 'Fa törzsőrmester' játékos, beugratós megfelelője

fehér konyha: egy olyan mosogatórész, ahol az étkezéskor használt tárgyakat mosogatják el

fekete konyha/mosogató: egy olyan mosogatórész, ahol a főzéshez használt nagyobb edényeket mossák el

felsőágyas: első időszakos katona (mert neki kell fent aludnia)

felvezér: felvezető az őrségben

főhangya: főhadnagy gúnyosan

főtörzs: főtörzsőrmester

gulyáságyú: tábori mozgókonyha

gumi: második időszakos katona

gumizott nadrág: a katonai nadrág alja nem a rajta található madzag megkötésével van összeszűkítve, hanem egy gumigyűrűvel (mivel a kopasznak ezt az öregebb katonák nem engedik meg, ezért valószínű, hogy a 'gumizott nadrágot' már használható második időszakos katona a "gumi" elnevezése ebből ered)

gyakorló: katonai gyakorlóruházat

gyalásó: gyalogsági ásó

gyengélkedő: laktanyai segélyhely és betegszoba

gyengusz: laktanyai segélyhely és betegszoba; avagy a gyengélkedő beceneve

gyenguszos: a betegszobán fekvő (ál)beteg, vagy az orvosi vizsgálatra menő katona

gyíkhús: a reggelire ill. a vacsorára kapott bármiféle felvágott

gyújtózsínor: a bakancs csatolós része alól kilógó cipőfűző

há: Helyettes

harisnya: ami kitűnő bakancsfényezési eszköznek megfelel

hákáesz: Harckészültség, riadó

hákáeszlámpa: egy kis lámpa a szobakörlet ajtaja fölött

hangya: gúnyosan, tréfásan a hadnagy

háté: Hivatásos Tiszt

hátéká: HiányTérítési Kötelezettség (honvédségi tartozás, melyet a leszerelés után köteles fizetni a katona, ha nem tud elszámolni a neki adott felszereléssel); a hivatalos betűszót a katonák a "Hová Tette Katona ?" feloldással magyarázzák viccesen

hátúlja: a szolgálatot vezető katona helyettese (ÜTI.H. vagy AEG.Ü.H.)

helikopter: a kopter szójátéka (lásd a "kopter" kifejezésnél)

hemó: Helyőrségi Művelődési Otthon

hepázik: lustálkodik, tétlenkedik

herevere: semmittevés, tétlenkedés, pihenés

hikomat: gyengélkedős, beteg katona (eredete : Trabant Hycomat)

hosszúcici: hímvessző

hosszú eltáv: a teljes hétvégét magában foglaló eltávozás

hosszú pálya: a folyosó neve takarításkor

hőmérőzik: a sorban nem tartja a távolságot, túl közel áll a másikhoz

hüvelykmatyi: önkielégítés

..időszakos: első időszakos katona - kopasz

                  másod időszakos - gumi

                  harmad időszakos - öreg

íjé: "Így Járt"-szokapcsolat gyakori magyarázat a dolgokra

jégkorong: a reggelire ill. a vacsorára kapott felvágott (Szabadszállás)

jégvirág: sugárzásfelderítő készenléti szolgálat (Kiskőrös)

kabrió: emelettel nem rendelkező ágy (értsd, mivel általában két egymásra rakott szintű ágyak vannak - a "kabrió" nyitott fedelű)

kajakijelentés: ha ez nincs, akkor b*szhatod a laktanyatávollétedet (tehát nem mehetsz kimaradásra, eltávozásra)

kajapénz: a kimaradás(ok) és az eltávozás(ok) valamint a szabadság során az étkezési kijelentésekből összeálló összeg, amelyet a sorkatona rendszeresen megkap

káká: Katonai Korház, esetleg Külső Körlet tréfásan

kanálgép: a katona legfontosabb "fegyvere" (enélkül meghalsz - szó szerint), avagy katonai evőeszközkészlet (kanál, villa, kés egy fémsínnel összefogva, amely egyben konzerv- és üvegnyitó is)

kantin: laktanyai vegyesbolt-büfé

kantinos: a kantin polgári alkalmazottja

kategóriás: nem "A" kategóriával besorozott, ezért könnyebb feladatokat kapó katona

katonakönyv: katonai igazolvány

kétezer: az öregkatonák kifejezéseiben használt szó arra utal, hogy a később bevonultak sohasem szerelnek le (majd kétezerben, azaz a 2000. évben; illetve arra utal, hogy a "kopteroknak" még kétezer napjuk van még hátra)

kék villám: katonai melegítőruházat, amely a nevét a jellegzetes színéről kapta

kihallgatás: század ill. ezredkihallgatás; melynek során a katona jelenti szolgálatbalépését, kérelmet ad elő, illetve különleges eseményt jelent a kihallgatást vezetőnek

kilós: százados

kimaradás: a laktanya elhagyása a napi foglalkozás befejezésétől aznap este meghatározott időpontig (általában takarodóig), vagy a másnap reggeli ébresztőig (lásd még az "állandó kimaradás" kifejezésnél)

kimarcsi: a kimaradás becézve (lásd a kimaradás kifejezésnél)

kimenő: kimenőruházat

kitáraz: a fegyver tárából a lőszert (kézzel) kiüríti, avagy a fegyver tárában lévő lőszert egy sorozattal kilövi

kopasz: első időszakos katona (értsd, igen rövid hajjal kell bevonulni, mert ha nem, akkor ott még-rövidebbre, majdnem kopaszra vágják az ember fejét)

kopter: első időszakos katona (valószínűleg a "kopasz" szó továbbfejleménye)

ködvágó: műanyag simlis nyári gyakorlósapka (általában kopterokon)

könyv: körletelhagyási engedély könyve

körlet: a laktanya egy bizonyos része, melyen a katona gyakran tartózkodik; főbb fajtái : - belső körlet, mely magát az elhelyezési körletet, illetve a századszintet jelenti; - külső körlet, mely a laktanya

épületeit körülvevő részt jelenti

kulcscsomó: ... a honvéd kulcscsomóján szokásból aztán van mindenféle reagattva

kummant: a feladat elvégzése előtt elbújik, míg mások a munkát végzik

kúszik: a feladat elvégzése előtt elbújik, míg mások a munkát végzik

külső körlet: lásd a "körlet" kifejezésnél megmagyarázva; illetve a kifejezés magának a külső körletnek a takarítását jelenti

laktanyafék: a kimaradás és az eltávozás valamint a szabadság tartós vagy időleges megvonása illetve korlátozása

leszerel: katonai szolgálatának letelése után távozik a hadseregtől

leszerelő állomány: harmadik időszakos katonák

leszerelőzászló: kb. 1 x 1,2 méteres lepedővászonból készített zászló, melyet különböző ábrák és szövegek díszítenek (surranótársakkal is aláíratják emlékül), ezt leszereléskor a katonák magukra terítnek illetve a hazafelé tartó vonatokból lóbálnak ki

lobogós: tréfásan a zászlós-tisztek

marokmarcsa: önkielégítés

matyizás: önkielégítés

megkúszat: büntetésből kúszásra kényszerít

megmagyaráz: 'Nem magyarázza meg!' - nem érdekel a véleménye

megszop: megjárja, bosszúság éri

megszopat: kellemetlenkedik neki, kitol vele

mikádó: katonai télikabát

molinó: téli alsó- és felsőruházat kiegészítő a gyakorló ruházat alá

motoros fóka: felmosófa a rátekerített felmosóronggyal

MZ: lásd az "eMZárolt" kifejezésnél

orifon: belső kapcsolatú telefonféleség

orosz eltáv: eltávozás a kapuig meg vissza (étsd, nem kapott eltávozást)

öfni: vegyvédelmi ruha (ÖsszFegyverNeml védőkészlet)

öreg: harmadik időszakos katona

őrpéká: őrparancsnok

őrpók: őrparancsnok

páncélos eltáv: a kimenőkönyv a páncélszekrénybe kerül, és emiatt az “eltávozás” meghiúsul

pedálgép: talpnyaló, mások rovására előnyt szerző katona

pedálozik: a maga önző céljainak próbálja megnyerni előljaróit

péká: Parancsnok

péló: hímveszző

pihi: pihenés

puska: bevonuláskor kapott humánszolgálati kiadvány

ragaszt: nem megy haza hétvégén (eredete talán abból ered, hogy bentragad a laktanyában, vagy méginkább a bentlét miatt levelet kell írnia szeretteinek és ehhez bélyeget kell ‘ragaszt’-ania a katonának)

ráhátékáz: az elveszett, megrongált katonai felszerelés megfizetésére kötelez úgy, hogy a tartozásról jegyzőkönyvet vesz föl

rajpéká: rajparancsnok

rajpók: rajparancsnok

robban a centi: elérkezett a leszerelésig hátralévő százötvenedik nap, amikor levágják az első centidarabot

rohambili: rohamsisak

rovancs: az egyéni katonai felszerelés meglétének ellenőrzése (ekkor a katonák egyenként egy

pokrócban leviszik az udvarra az összes katonai holmijukat, ott lerakják, és a különböző tárgyakat a csalás elkerülése érdekében mindenki egyszerre mutatja fel)

rövid eltáv: eltávozás, amely nem foglalja magában a teljes hétvégét

ruszki eltáv: eltávozás amely a kapuig szól, meg vissza

sapkaviselet: (azaz a sapka a levétele után (például az étkezőbe térve), íratlan szabályok szerint ide kerül):

kopaszoknak a bal vállap alá,

gumiknak, ha az öregeknek már max. 50 napjuk van az ővbe elől,

öregeknek az ővben hátul

sikamika: nagytakarítás; a padlónak, a kövezetnek tisztítószerrel végzett felsúrolása

skuló: lőszer

sovány: a leggyakrabban használt jelző bizonyos jellegű negatív dolgokra

stoki: katonai ülőke (kb. 30 x 30 cm-es műanyag ülőfelületű támlátlan, vaslábú szék); a katonai ülőkére ráhajtott ruházatot is jelenti

surci: katonai bakancs

surranó: katonai bakancs

surranótárs: valakivel egy időben bevonult katona

szabadság: a sorkatonának havonta egy szabad nap jár

szakszi: szakaszvezető

századdizsi: századsorakozó

századkihallgatás: lásd a "kihallgatás" szónál

századklubb: tévészoba a század elhelyezési szintjén (na ilyet ne is keress, mert általában nincs)

századpéká: századparancsnok

századszint: az az épületszint, ahol a század elhelyezési körlete található

százwattos: százados

szimatszatyor: gázálarctáska

téesz: TovábbSZolgálo katona (értsd, a leszerelés után is a honvédség állományában szolgál)

tisztacsere: bepiszkolódott ruhadarabok kicserélése tisztára

törzs: törzsőrmester

ügy van: csoportos helyeslő válasz

ü: alegység-Ügyeletes

ügyal: ÜGYeletes ALegység (24 órás készenléti szolgálat)

ühá: az alegység-Ügyeletes Helyettese

üti: Ügyeletes Tiszt

ÜTI: laktanyaügyeletes, ő az atyáúristen egy napra a laktanyában

ÜTI-FON: távbeszélőkészülék, amely közvetlen vonalat biztosít a laktanyaügyeletessel, ÜTI-vel

ütihá: az Ügyeletes Tiszt Helyettese

ütiszoba: az ügyeletes tiszt szolgálati helye

vápos: katonai rendészeti szolgálatban lévő katona

véradó szabadság: véradásért két nap egészségügyi szabadság jár

vévé.. : VegyVédelmi

“Vigyázz !”: vigyázmenet

vigyázzt ver: díszlépéssel tisztelegve elvonul

villany leó: villanyt leoltani

zubbony: katonai gyakorló-felsőruházat

zsold: a sorkatona nevetséges összegű fizetsége egyhavi szolgálatáért

Közmondások:

A katona nem éhes, nem fáradt, nem fázik (stb.), csak úgy érzi.

Mindenütt jó, de itt nagyon rossz.

Ami kerek viszik, ami szögletes gurítják.

(A hadseregben tapasztalható ésszerűtlenségeket kifogásoló kifejezés.)

A parancsot megb*szni nem érdemes, mert szaporodik.

Szójátékok :

“- Úgy b*ssza oda a lábát, hogy a giliszták agyrázkódást kapjanak!”
(meneteléskor mondják)

“- Öregek tíz napra, gumik álló faszra, kopaszok újabb szopatasra ébredtek!”

“- Hány fogad van? - Egy .., egy.., egy-kettő, egy-kettő, egy-kettő, egy ...”
(A kérdés a menetelő katonák beszámolójának szól, amire meg is adja a feleletet.)

“- Tudja mikor megy haza ? - ??? - Amikor a radiátor.” (Értsd: “leszereléskor”.)

“- Két hetem van még.” (77 nap múlva leszerелеk)

“- Mennyi az idő?”

(Beugratós kérdés, melyre a helyes választ a centin lévő napok száma adja meg.)

“- Akkor jöjjön kihallgatásra, ha azt jelenti, hogy szolgálatba lép!”

(A parancsnok elutasító válasza eltávozás, kimaradás kérésekor.)

“- Villany leó!” (Villanyt lekapcsolni! - takarodókor)

“- Nekem mindegy.” (11 napom van még hátra)

“- Nekem nyolc.” (8 napom van még hátra)

“- Katona, hol a kotona!”

Parancsszavak ferdítései illetve beugratós parancsszavak:
(étsd, a nem megfelelő vezényszavakat nem kell végrehajtani):

- Narancs ! (Parancs !)

- Száraz ág ! (Század állj !)

- Száraz virág ! (Század vigyázz !)

- Jó barát ! (Jobbra át !)

- Század macskát .. ! (Század sapkát .. le !)

- Szív, fúj, tapos ! (A cigerettázás megszüntetésére adott 'vezényszó'.)

Egyéb :

“- Állj ki vagy ? - Anyád a levessel.” (éjszakai őrsváltáskor)

“- Húzza szorosabbra a derékszíját, mert ahányszor körbetekerem, annyi hétvégét bent ragaszt !”

“- Sovány vaddisznó vágóban..”

“- Több napod van, mint nekem órám !” (a leszerelés felé közeledve)

“- Ugorjon a sapkája alá !”

“- Sorakozó vagy gyülekező volt meghatározva ?!”